

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

LEGAL ASPECTS OF ECONOMIC STRATEGY OF UKRAINE

Пирога І.С.,

*кандидат юридичних наук, докторант
Ужгородського національного університету*

Пирога С.С.,

*кандидат юридичних наук,
старший викладач
Карпатського університету імені Августина Волошина*

У роботі досліджуються правові аспекти реалізації стратегії економічного розвитку. Доведено, що занижений курс гривні як засіб забезпечення експортно-орієнтованої стратегії розвитку економіки України є хибним по суті. З метою стимулювання економічного розвитку запропоновано внести такі зміни до законодавства: уточнити визначення доданої вартості і забезпечити її оптимальний розподіл між фондом оплати праці і прибутком; визначити базу ЕСВ і податків (ПДВ, на прибуток, на доходи фізичних осіб); встановити диференційовані ставки податку на прибуток і ПДВ; усунути податкові правовідносини між платниками податків; сформувати справедливі ринкові ціни; забезпечити ефективну структуру експорту і стабільність курсу гривні на весь період реалізації вибраної стратегії. Усі запропоновані зміни до законодавства необхідно запровадити одночасно.

Ключові слова: додана вартість, податкова база, ЕСВ, ПДВ, податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток, справедлива ринкова вартість, структура експорту, економічна стратегія.

В работе исследуются правовые аспекты реализации стратегии экономического развития. Доказано, что заниженный курс гривны как средство обеспечения экспортно-ориентированной стратегии развития экономики Украины является ложным по сути. Для стимулирования экономического развития предложено внести следующие изменения в законодательство: уточнить определение добавленной стоимости и ее оптимальное распределение между фондом оплаты труда и прибылью; определить базу ЕСВ и налогов (НДС, на прибыль, на доходы физических лиц); установить дифференцированные ставки налога на прибыль и НДС; устранить налоговые правоотношения между плательщиками налогов; сформировать справедливые рыночные цены; обеспечить эффективную структуру экспорта и стабильность курса гривны на весь период реализации выбранной стратегии. Все предложенные изменения в законодательство необходимо ввести одновременно.

Ключевые слова: добавленная стоимость, налоговая база, ЕСВ, НДС, налог на доходы физических лиц, налог на прибыль, справедливая рыночная стоимость, структура экспорта, экономическая стратегия.

This paper investigates the legal aspects of the implementation of the strategy of economic development. It is proved that the undervaluation of the hryvnia as a means of ensuring export-oriented economic development strategy of Ukraine is false in fact. To stimulate economic development proposed to make the following changes to the legislation: to clarify the definition of value added and its optimal distribution between the wage Fund and profit; define the basis of single social contribution and taxes (VAT, profit, income of individuals); set differential rates of profit tax and VAT; to eliminate the tax relationship between tax payers; to establish a fair market price; to provide an effective structure of exports and the stability of the hryvnia exchange rate on the period of implementation of the chosen strategy. All of the proposed changes to the legislation, you must enter at the same time.

Key words: value added, tax base, single social contribution, VAT, income tax, income tax, fair market value, export structure, economic strategy.

Постановка проблеми. Концепція сталого розвитку економіки визнана світовою спільнотою домінантною ідеологією розвитку людської цивілізації у XXI ст., стратегічним напрямом забезпечення матеріального, соціального і духовного прогресу суспільства [1]. Основними цілями сталого розвитку є: формування соціально-орієнтованої ринкової економіки, охорона навколишнього середовища, забезпечення рівних можливостей з метою досягнення матеріального, екологічного і соціального благополуччя, раціональне використання природних ресурсів, формування державної політики з метою збільшення тривалості життя і стабілізації чисельності населення, збереження і примноження інтелектуального потенціалу країни [2]. Основні чинники активізації інноваційного та технологічного оновлення з метою забезпечення економічного зростання досліджува-

лися в роботі [3]. Наукова основа національної стратегії переходу України на принципи сталого розвитку ґрунтується на наявних у державі геополітичних, географічних, демографічних, соціально-економічних і екологічних особливостях.

Основою сталого економічного розвитку є інноваційно-інвестиційна діяльність. Дві взаємопов'язаних економічних категорії «інвестиції» та «інновації» надають можливість підприємствам запроваджувати новітні технології у виробничому процесі та залучати великі обсяги капіталу заради виробництва конкурентоспроможної продукції. Забезпечення сталого розвитку завдяки інноваційно-інвестиційним чинникам вимагає узгодженого вирішення завдань із формування відповідних технологічної, інституційної та організаційної структур, здатних створити передумови для зростання нового технологічного

укладу, забезпечити модернізацію та підвищення ефективності всієї економічної системи країни.

Метою статті є дослідження правових засад забезпечення сталого економічного розвитку України та формулювання базових принципів податкової, бюджетної і грошово-кредитної політики у формуванні економічної стратегії держави на окремих етапах економічного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Наведемо перелік відомих стратегій економічного розвитку в порядку їх пріоритетності: 1. *Закритий тип економіки*; 2. *Експортно-орієнтована економіка*; 3. *Стратегія імпортозаміщення*; 4. *Інноваційна стратегія економіки*; 5. *Економіка, заснована на знаннях*.

За винятком закритої економіки, що характерна для епохи соціалізму, в Україні є реальні можливості для реалізації будь-якої стратегії. Однак як реальна політика стратегія економічного розвитку в Україні взагалі відсутня. Податкова політика орієнтована на наповнення бюджету будь-якою ціною і не визначає жодної стратегії розвитку. Бюджетна політика має за мету мінімізацію бюджетного дефіциту незалежно від обґрунтування ефективності статей витрат. Наука, медицина і освіта фінансуються за залишковим принципом. Грошово-кредитна політика Національного банку України (НБУ) продукує інфляцію, знецінюючи доходи бюджету, і формує розміри кредитних ставок, абсолютно неприйнятних для існування економіки як такої.

Прийнято вважати, що макулатурний курс національної грошової одиниці створює передумови для реалізації експортно-орієнтованої економіки і сприяє експорту товарів/послуг, оскільки знижує їх ціну у валюті, штучно підвищує конкурентоздатність вітчизняних товарів/послуг на зовнішньому ринку. Погляньмо на результати більш ніж 20-річного курсу знецінення національної грошової одиниці. З моменту введення в обіг гривні у 1996 р. за курсом НБУ 1,76 ₴/\$ гривня девальвувала в 15,13 разів, і на 26.04.2017 р. курс становив 26,63 ₴/\$. На скільки виріс експортний потенціал України за 21 рік? У 2016 р. експорт товарів/послуг з України становив 571,69 млрд грн. (розраховано за сумою відшкодованого ПДВ¹), що становить \$21,47 млрд. У 1996 р. експорт України склав \$15 млрд.² Якщо ще врахувати інфляцію, то можна вважати, що за 21 рік експортний потенціал реально не змінився.

Вражають зміни у структурі експорту. У 1996 р. 22% експорту склали товари машинобудування і хімії з високою доданою вартістю. Основний товар експорту – металургійна продукція, яка не мала високої доданої вартості і не відзначалася технологічністю. У 2016 р. частки товарів експорту з високою доданою вартістю практично немає. Основний експортний товар – сировина. За цей час ВВП на душу населення: 1996 р. – \$872; 2016 р. – \$1965,81³ (137 місце зі 187 країн). За цим показником Україна

опинилася серед африканських країн. Експортно-орієнтована стратегія розвитку економіки реально виявилася стратегією розпродажу національно багатства України, деіндустріалізації і деградації, особливо там, де раніше займала лідерські позиції. На сьогодні можна констатувати, що авіаційна (включаючи створення двигунів) і космічна галузі втрачені для експорту і поступово зникнуть. Через відсутність інвестицій в українські підприємства вони морально старіють.

Аналізуючи структуру внутрішнього ринку, можна було б сказати, що стратегія імпортозаміщення в Україні має розглядатися як доповнення експортно-орієнтованої стратегії. Імпортозаміщення в промисловості виражається в двох аспектах: 1) зниження вартості товарів для споживачів; 2) зростання привабливості економіки, з точки зору виробничих витрат. Найбільш гостро проблема імпортозаміщення стоїть у машинобудуванні, хімічній, фармацевтичній, легкій, харчовій промисловості та ІТ-сфері. Аналіз стану України у світових ІТ рейтингах, в аспекті впровадження економіки знань, показав найнижчий рівень серед середньо розвинутих країн [4].

Важливою умовою економічного зростання у світі є забезпечення безперервного інноваційного процесу. Підвищується значення державної науково-технічної, інноваційної та освітньої політики. Частка витрат на науку і освіту у ВВП розвинутих країн сягає до 3% ВВП [5]. Інноваційна стратегія може змінити як обсяги, так і структуру експорту і імпорту товарів/послуг, забезпечуючи конкурентоспроможність шляхом підвищення технічного рівня товарів і технологій їх виробництва.

У розвинутих країнах нині домінує 5-й технологічний уклад – комп'ютеризація та інформатизація суспільства, електротехнічна промисловість і приладобудування, виробництво високотехнологічних побутових приладів, авіаційна, медична, хіміко-фармацевтична, поліграфічна промисловість. Частка виробництв, віднесених до п'ятого технологічного укладу, в Україні не перевищує 5% [6]. Водночас світ активно впроваджує виробництва 6-го технологічного укладу, засновані на біотехнологіях, генній інженерії, і виробництво високотехнологічної медичної техніки. За даними In Venture Investment Portal, представленість української високотехнологічної продукції на світових ринках є вкрай незначною: її частка становить близько 0,06% загального обсягу ринку високотехнологічних товарів, у той час як частка США – 36%, Японії – 30%, Німеччини – 17%, а частка високотехнологічної продукції в експорті не перевищує 1,18%, водночас у Китаї – 22,4%, Південній Кореї – 38,4%, Угорщині – 25,2% [7]. Усі розвинуті країни світу нині орієнтуються на економіку, засновану на знаннях [8].

Експортно-орієнтована економіка має враховувати вплив податкової системи на формування доходів бюджету. ПДВ справляється з товарів/послуг, що реалізуються на внутрішньому ринку незалежно від їх походження (власне виробництво чи імпорт).

¹ <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/informaciya-ministerstva-finansiv-ukrayini-2702/>

² <https://roots-finance.com/yelexport-ukrainy-za-vsuyu-istoriyu/>

³ <http://investorschool.ru/spisok-stran-po-vvp-na-dushu-naseleniya-2016>

Оскільки експорт оподатковується за нульовою ставкою ПДВ, під час збільшення частки експорту зменшуються доходи бюджету. З метою компенсації втрат доходів бюджету доводиться збільшувати частку імпорту. Розмір компенсації визначається часткою доходів бюджету, яка формується завдяки ПДВ. Існує пряма залежність між величиною заново створеної доданої вартості, обсягами експорту, імпорту, ставкою ПДВ і часткою ПДВ у доходах бюджету. Неправильно встановлене співвідношення між цими величинами породжує практично всі об'єктивні негаразди в державі.

Різниця обсягів експорту й імпорту визначає сальдо торговельного балансу. Адекватна оцінка сальдо торговельного балансу залежить від реальності обмінного курсу гривні. Маніпуляції курсом дають змогу елементарно перетворити негативне сальдо на позитивне і навпаки. Щоправда, ненадовго і не без втрат обсягів виробництва і споживання. Ось останні дані: позитивне сальдо зовнішньоторговельного балансу України в першому кварталі 2014 склало \$1,307 млрд, тоді як за підсумками аналогічного періоду минулого року сальдо було негативним у розмірі \$1,197 млрд. За офіційними даними, за перший квартал експорт скоротився на 7,4% – до \$16,85 млрд, імпорт – на 19,8%, до \$15,54 млрд.⁴ За цей самий період, за даними НБУ, змінився курс із 7,993 є/\$ (на 01.01.2014 р.) до 11,402 є/\$ (на 30.04.2014 р.). Скорочення експорту передбачає скорочення виробництва і доходів працюючих, що призводить до зниження купівельної спроможності на внутрішньому ринку і скорочення імпорту. Ростуть ціни на товари/послуги і додатково знижується купівельна спроможність на внутрішньому ринку, обсяги виробництва і доходи населення і т. д. Рівновага відновлюється за нижчого курсу гривні, скорочених обсягів виробництва і споживання. Номінально доходи бюджету можуть навіть зрости внаслідок залучення заощаджень населення на «чорний день», але бюджет наповнюється уже знеціненою грошовою масою.

Єдиним результатом експортно-орієнтованої стратегії є девальвація гривні, скорочення виробництва і споживання. Експортери справді одержують переваги: штучно підвищується конкурентоспроможність продукції на зовнішньому ринку, знижується собівартість за рахунок знецінення гривні. Вважається, що обсяг випуску можна нарощувати безболісно під час зростання попиту на експортований товар, однак на практиці це часто неможливо через факторні обмеження (відсутності працівників потрібної кваліфікації, незавантажених потужностей і ін.), що призводить, скоріше, до зростання цін, ніж до зростання обсягів виробництва.

Що одержує країна (в розумінні «народ») у результаті експортно-орієнтованої стратегії еконо-

міки? Ось статистичні дані: у 2016 р. середньомісячна зарплата країн СНД у доларовому еквіваленті складала: у Таджикистані – 124, в Україні – 189, у Молдавії – 242, у Білорусії – 374, в Вірменії – 391, в Росії – 526⁵. Причому ціни на товари/послуги зросли не тільки у гривнях, але і у доларах США.

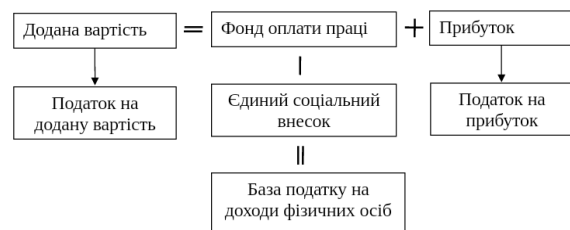
Висновок напрошується однозначний – в Україні уже немає передумов для забезпечення експортно-орієнтованої економіки. У 2016 р. ПДВ із ввезених на територію України товарів (без урахування природного газу) – 181,5 млрд грн.; із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – 54,1 млрд грн.⁶ Частка ПДВ у доходах бюджету 2016 р. складає 38,23% (без урахування природного газу). Шляхом оподаткування імпорту отримано 77% ПДВ (без урахування природного газу). За цих умов варто не нарощувати експорт (бо вже нема чим «давати здачу»), а збільшувати виробництво і споживання товарів власного виробництва. У зовнішній торгівлі потрібен баланс експорту/імпорту, який забезпечує нульове (або від'ємне в межах до 3%) сальдо торговельного балансу.

З метою стимулювання виробництва конче необхідно внести одночасно в законодавство заради реалізації будь-якої стратегії економічного розвитку такі зміни:

1) визначити додану вартість (ДВ) як суму фонду оплати праці (ФОП) і прибутку (П): $ДВ = \text{Фонд оплати праці} + \text{Прибуток}$;

2) встановити пропорції розподілу доданої вартості між фондом оплати праці і прибутком (наприклад, 30% ДВ – це ФОП, решта – П);

3) визначити базу основних податків: ПДВ, на прибуток, на доходи фізичних осіб і базу єдиного соціального внеску (ЄСВ). Фонд оплати праці є податковою базою ЄСВ, прибуток – базою податку на прибуток, різниця ФОП–ЄСВ формує базу податку на доходи фізичних осіб (ПДФО). Заради наочності наводимо схему взаємозв'язку податкової бази ПДВ, ФОП, ПП і ЄСВ.

Враховуючи нині чинні ставки ПДВ – 20%, на прибуток – 20%, на доходи фізичних осіб – 18%, ЄСВ – 22%, визначимо частку доходів бюджету у величині заново створеної доданої вартості: $ЄСВ = 0,3 \cdot 0,22 = 0,066$; податок на прибуток (ПП) $0,7 \cdot 0,2 = 0,14$; ПДФО $= (0,3 - 0,066) \cdot 0,18 = 0,0351$. Сума ПДВ + ЄСВ + ПДФО + ПП $= 0,2 + 0,066 + 0,14 + 0,0351 = 0,4411$, або 44,11% від створеної доданої вартості. Це і є податкове навантаження на додану вартість, створену на певному етапі виробництва. Підсумовуючи додану вартість по всій економіці країни, отримуємо податкове навантаження на ВВП – ці ж

⁴ <http://ukr.segodnya.ua/economics/enews/torgovyy-balans-ukrainy-vyshel-iz-minus-520592.html>

⁵ https://news.rambler.ru/cis/36693213/?utm_content=news&utm_medium=read_more&utm_source=copylink

⁶ <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/informaciya-ministerstva-finansiv-ukrayini-2702/>

44,11%. У 2016 р. ВВП становив 2383,182 млрд грн. Під час застосування лише ПДВ, ЄСВ, ПДФО і ПП сума доходів бюджету і соціальних внесків становить: $2383,182 \cdot 0,4411 = 1051,22$ млрд грн. Реально в 2016 р. зібрана сума 721,7 млрд грн., зокрема: доходи державного бюджету становили 616,3 млрд грн., надходження ЄСВ – 105,4 млрд грн. Недоотримано податків і зборів 329,1 млрд грн. тільки в легальному секторі економіки;

4) встановити справедливі ринкові ціни на товари/ послуги. Справедлива ринкова вартість (СРВ) визначається сумою заново створеної доданої вартості, нарахованого на неї ПДВ, затрат виробництва і амортизації:

$$\text{СРВ} = \text{ДВ} + \text{ПДВ} + \text{Затрати} + \text{Амортизація}.$$

Амортизацію варто відносити до затрат, які обліковуються на окремому рахунку;

5) затрати виробництва і початкову вартість об'єктів амортизації визначити за величиною ПДВ, сплаченого безпосередньо у бюджет (ПДВ сплачений) під час їх закупівлі:

Затрати (початкова вартість об'єктів амортизації) = $\frac{\text{ПДВ}_{\text{сплачений}}}{\text{Ч}_{\text{ПДВ}}} \cdot \text{Ч}_{\text{ПДВ}}$
 $\text{Ч}_{\text{ПДВ}} = \text{С}_{\text{ПДВ}} / (100 + \text{С}_{\text{ПДВ}})$ – частка ПДВ у ціні придбання; $\text{С}_{\text{ПДВ}}$ – діюча ставка ПДВ у відсотках. При $\text{С}_{\text{ПДВ}} = 20\%$, $\text{Ч}_{\text{ПДВ}} = 1/6$;

6) усунути податкові правовідносини між платниками ПДВ і забезпечити сплату ПДВ безпосередньо у бюджет на кожній стадії виробничого циклу. Податкові накладні включають лише суму раніше сплаченого до бюджету ПДВ, яка підлягає транзиту до кінцевого споживача;

7) встановити диференційовані ставки податків на прибуток і ПДВ залежно від відсотка доданої вартості (створеної платником) у витратах на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи (НДДКР): наприклад, при сумі витрат на НДДКР до 1% ДВ – ставка 28%, від 1 до 2% ДВ – ставка 22%, від 2 до 3% ДВ – ставка 16%, понад 3% ДВ – ставка 10%;

8) забезпечити стабільний курс національної грошової одиниці на весь період реалізації будь-якої стратегії (коливання в межах 3% допустимі, але рівно ймовірні як у бік збільшення, так і в бік зменшення);

9) визначити найбільш ефективну структуру експорту, яка передбачає переважання продукції оброблених, особливо високотехнологічних, а не сировинних галузей. Враховуючи світову тенденцію постійного зниження цін на сировинні ресурси, експорт сировини бажано обмежувати, зокрема і на законодавчому рівні. З метою обмеження експорту сировинних ресурсів можна запропонувати такі заходи, які, з одного боку, обмежують експорт сировини, а з іншого – стимулюють розвиток виробництва. Наприклад:

– експорту не підлягає продукція з обсягом заново створеної доданої вартості менше 30% (відсоток можна уточнити);

– відшкодуванню підлягає не більше 5% ПДВ, якщо заново створена додана вартість менша 50%;

– експорт деяких сировинних ресурсів варто повністю заборонити. Зокрема, повна заборона має стосуватися лісу і матеріалів його первинної переробки. Ліс з України не може поставлятися на експорт у жодному вигляді: ані ліс-кругляк, ані дрова, ані у вигляді продукції початкової переробки (дошки, брус, балки тощо).

Стимулювання експорту має передбачати державну підтримку експортерів з метою компенсації комерційних ризиків. Комерційні ризики можуть включати можливі втрати експортера, пов'язані зі зростанням цін на сировину і матеріали, зміною валютного курсу, ризику, пов'язаного з несвоєчасною оплатою експортної поставки тощо. Можна використовувати кілька видів таких пільг: по-перше, пільг у сфері оподаткування, по-друге, пільг, пов'язаних з імпортними митами; по-третє, планувати кошти на підтримку експорту у видатковій частині бюджету. Сучасними неціновими заходами державної підтримки експорту є виставково-ярмаркова діяльність, інформаційно-консультаційна підтримка експортерів, тарифні преференції, створення сприятливих умов в рамках інтеграційних угруповань і двосторонніх угод, торгова дипломатія, підготовка кадрів. Фінансування цих заходів передбачається у видатковій частині бюджету. Орієнтовні витрати деяких країн на ці цілі такі: КНР – понад 7%; Чехія – 3,3%, Польща – 3,6%, Японія – 0,6%, Великобританія – 0,6%, Росія – 0,7% витратної частини бюджету⁷.

Існують і інші форми державного сприяння експорту, зокрема іноземна допомога і позики. Ці форми майже завжди мають «пов'язаний» характер, оскільки одержувач має витратити кошти у країнах-кредиторах, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності за кордоном деяких товарів, які інакше можуть залишитися неконкурентоспроможними. Близько 1/3 товарів виробничого призначення, що продаються по всьому світі, фінансується за допомогою пакетів «пов'язаної» допомоги. Більшість розвинутих країн забезпечує також своїм експортерам страхування кредитного ризику, знижуючи таким чином ризик неплатежів за закордонні продажі. Держава забезпечує фінансування наукових і дослідно-конструкторських робіт і програм, які прямо або побічно впливають на прибутковість експорту.

Митні працівники багатьох країн традиційно користуються значною свободою вибору під час визначення вартості імпортованої продукції для встановлення мита *ad valorem*. Право вибору іноді використовується як засіб запобігання імпорту закордонної продукції шляхом завищення її вартості. Досить легко (випадково чи навмисно) класифікувати товар так, що він буде обкладатися більш високим митом і матиме вищу ціну. Застосування цього методу може сприяти корупції, тому для України нині неприйнятне. Більш прийнятним є встановлення мінімальної митної вартості товарів.

Страхування експорту здійснюється через надання державних гарантій на експортні кредити.

⁷ <http://www.iep.ru/files/text/usaid/Eksp-dejat.pdf>

Гарантії видаються банкам, що надають експортні кредити. Страхування покриває не тільки традиційні комерційні, але й політичні ризики, реалізується через спеціальні установи типу Експортно-імпортерський банк (США), Департамент гарантій експортних кредитів (Великобританія) або через приватні страхові компанії, які мають державні кошти на ці цілі (Німеччина, Бельгія).

Податкові і митні пільги надаються шляхом звільнення експортерів від сплати прямих або непрямих податків, виключенням з оподаткування витрат на дослідження, звільненням від податків на комплектуючі та матеріали, використані у виробництві експортних товарів, створенням неоподатковуваних грошових фондів розвитку експорту, зниженням та поверненням митних зборів.

Втілення експортно-орієнтованої стратегії має відбуватися паралельно з реалізацією стратегії імпортозаміщення [9, с. 336]. Є значна група товарів, які можуть вироблятися в Україні і не потребують ані високої кваліфікації працівників, ані наукомістких чи високотехнологічних виробництв. Організація виробництва таких товарів має стимулюватися всіма можливими засобами.

Висновки. Думка про те, що занижений курс гривні забезпечує впровадження експортно-орієнтованої стратегії розвитку економіки України є хибною по суті. Принципово неможливо реалізувати будь-яку стратегію економічного розвитку, якщо курс національної грошової одиниці не залишається стабільним протягом усього періоду реалізації стратегії. За відсутності стабільності курсу національної грошової одиниці експортно-орієнтована стратегія розвитку економіки, по суті, є стратегією розграбування держави і має передбачати кримінальну відповідальність.

Заради стимулювання економічного розвитку, незалежно від стратегії, необхідно на законодавчому рівні закріпити такі пріоритети:

1) результати діяльності оцінювати виключно за величиною заново створеної доданої вартості, що дорівнює сумі фонду оплати праці і прибутку;

2) укласти й оформити законно суспільний договір щодо ефективного розподілу доданої вартості між фондом оплати праці і прибутком;

3) визначити базу податків: додана вартість – база ПДВ; фонд оплати праці – база ЕСВ; прибуток – база податку на прибуток; різниця фонду оплати праці і нарахованого ЕСВ – база податку на доходи фізичних осіб;

4) сформувати справедливі ринкові ціни на товари/послуги як суму доданої вартості, створеної на кожному етапі виробничого циклу;

5) усунути податкові правовідносини між платниками ПДВ, запровадивши сплату ПДВ безпосередньо у бюджет на кожному етапі виробничого циклу;

6) сформувати ефективну структуру експорту: заборонити експорт товарів з доданою вартістю, меншою 30%; відшкодування ПДВ здійснювати в межах 5%, якщо експортується товар із доданою вартістю, меншою 50%; забезпечити державну підтримку експортерів усіма доступними засобами;

7) запровадити диференційовані ставки податку на прибуток і ПДВ залежно від рівня техніки і технології виробництва, переслідуючи мету трансформування знання на додану вартість товарів, а не потреби бюджету;

8) забезпечити стабільний курс національної грошової одиниці протягом терміну реалізації будь-якої стратегії, яка може бути визначена законодавчо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Геєць В.М. Інновативно-інноваційний шлях розвитку – модернізаційний проект розвитку української економіки і суспільства початку XXI ст. / В.М. Геєць // Банківська справа. – 2003. – № 4. – С. 3–32.
2. Трегубчук В.М. Концепція сталого розвитку для України / В.М. Трегубчук // Вісник НАН України. – 2002. – № 2. – С. 11.
3. Онікієнко В.В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / В.В. Онікієнко, Л.М. Ємельяненко, І.В. Терон / За ред. В.В. Онікієнка. – К.: РВПС України НАН України, 2006. – 480 с.
4. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nkrz.gov.ua/img/zstored/File/2013_03/nkrziua.pdf.
5. Глазьев С.Ю. Возможности и ограничения технико-экономического развития России в условиях структурных изменений в мировой экономике : [монография] / С.Ю. Глазьев. – М. : ГУУ, 2008. – 247 с.
6. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці : в 3 т. / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця, акад. НАН України В.П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є. Кваснюка. – К. : Фенікс, 2007.
7. Олейников А.О. Развитие мирового высокотехнологического рынка и пути увеличения присутствия Украины на нем [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inventure.com.ua/velicheniya-prisutstviya-ukrainy-na-nem>.
8. Ван Н. Проблемы экспортной торговли Китая и стратегии их решения / Н. Ван // Молодой ученый. – 2011. – № 12. – Т. 1. – С. 138–141.
9. Козик В.В. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: Практикум / В.В. Козик, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – К.: Вікар, 2013. – 368 с.